

Sygn. akt VI Ga 45/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki (spr.)

Sędziowie: SO Beata Hass – Kloc

SO Anna Harmata

Protokolant: st.sekr.sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: G. B.

przeciwko: (...) Spółce z o.o. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda co do punktu II i III oraz apelacji pozwanego co do punktu I wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu V Wydziału Gospodarczego z dnia 18 listopada 2014 r., sygn. akt V GC 482/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki z o.o. w W. na rzecz powoda G. B. kwotę 28.033,60 zł (dwadzieścia osiem tysięcy trzydzieści trzy złote sześćdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 3.075,00 zł od dnia 30 października 2012 r.,

- 17.585,93 zł od dnia 1 grudnia 2012 r.,

- 2.214,62 zł od dnia 22 grudnia 2012 r.,

- 3.075,00 zł od dnia 31 grudnia 2012 r.,

- 2.083,05 zł od dnia 27 stycznia 2013 r.

- do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.819 zł (trzy tysiące osiemset dziewiętnaście złotych) tytułem kosztów postępowania,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.877 zł (jeden tysiąc osiemset siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego,

3 .oddala apelację pozwanego.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 16 kwietnia 2015r., sygn.. akt VI Ga 45/15

Powód G. B. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą F.w D. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Sp. z o.o. w W. kwoty 28.033,60 zł z ustawowymi odsetkami od dat i kwot wskazanych w pozwie oraz kosztów postępowania.

Uzasadniając pozew powód podał, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej strony nawiązały współpracę handlowo-usługową, polegającą na świadczeniu przez powoda na rzecz pozwanego usług transportowo-budowlanych. Na podstawie uzgodnień dokonanych między stronami co do ceny, terminów i zakresu usług powód wykonał na zlecenie pozwanego szereg przewozów oraz jako podwykonawca, przy użyciu własnych maszyn budowlanych prace budowlane przy budowie autostrady (...) na odcinku D.-R.. Potwierdzeniem wykonania zlecenia były wystawione przez powoda (jako wykonawcę) dla pozwanego (jako zlecającego) faktury VAT, które zostały doręczone pozwanemu. Pozwany nie wnosił żadnych zastrzeżeń zarówno co do jakości wykonanych usług, jak również co do treści którejkolwiek z doręczonych mu faktur.

Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 27.08.2013r. orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany od tego nakazu wniósł sprzeciw domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda na jego rzecz kosztów postępowania. Pozwany podniósł, że roszczenie powoda dochodzone pozwem jest niezasadne, zakwestionował fakt wykonania przez powoda usług, zarówno co do zasady jak i wysokości. Według pozwanego, powód nie przedstawił żadnego dowodu potwierdzającego wykonanie jakichkolwiek usług, a załączone do pozwu faktury w żaden sposób nie mogą być uznane za kreujące zobowiązanie pozwanego do zapłaty kwot w nich wskazanych. Pozwany zarzucił ponadto, że powód nie przedstawił dokumentu potwierdzającego fakt zawarcia stosunku prawnego między stronami, natomiast załączone do pozwu zlecenie z dnia 13.06.2012r. nie jest podpisane przez żadną ze stron.

Sąd Rejonowy w trakcie postępowania ustalił, że pozwany prowadził roboty na autostradzie (...) na odcinku D.-R. w roku 2012. Pozwany współpracował z powodem i współpraca ta polegała na wynajmowaniu od niego sprzętu w postaci koparko-ładowarki. Zlecenie nr (...) na wynajem sprzętu zostało doręczone powodowi i zgodnie z jego treścią wszelkie uzgodnienia miały być prowadzone z kierownikiem robót D. M..

W zleceniu podano, że podstawą do wystawienia miesięcznego rozliczenia wykonanych robót miał być zbiorczy protokół wykonania usługi zatwierdzony przez kierownika robót Spółki (...) oraz potwierdzone oryginalne raporty pracy sprzętu, wypełnione według druku załączonego do zlecenia. Faktury, które nie miały załączonych dokumentów winny być zwracane do wykonawcy z prośbą o ich uzupełnienie. Płatność za wykonane usługi miała następować w formie przelewu, w ciągu 30 dni od daty otrzymania prawidłowo wystawionej faktury VAT. Na fakturze miał być podany numer zlecenia. Kierownikiem robót na w/w budowie był D. M., który składał podpisy na protokołach wykonania usług i podpisany przez niego oraz zaopatrzone pieczęcią protokół wykonania usług stanowił podstawę do wystawienia faktury. Kierownikiem robót Spółki na budowie autostrady na odcinku R. (...) - R. (...) był W. Ż., który również miał prawo do podpisywania protokołów robót i posługiwanie się własną pieczęcią. Obaj w/w wystawiali i podpisywali protokoły tylko za te prace, które miały miejsce na ich odcinkach robót. W dniu 31.10.2012r. powód wystawił pozwanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 14.510,93 zł za wykonaną usługę koparką z terminem płatności do dnia 30.11.2012r. Za wynajem busa według zlecenia nr (...) powód wystawił pozwanemu w dniu 30.10.2012r. fakturę VAT nr (...) na kwotę 3.075,00 zł z terminem płatności do dnia 30.11.2012r., w dniu 29.09.2012r. fakturę VAT nr (...) na kwotę 3.075,00 zł z terminem płatności do dnia 29.10.2012r., w dniu 27.12.2012r. fakturę VAT nr (...) na kwotę 2.083,05 zł z terminem płatności do dnia 26.01.2013r., w dniu 30.11.2012r. fakturę VAT nr (...) na kwotę 3.075,00 zł z terminem płatności do dnia 30.12.2012r. Za tzw. usługę transportową powód wystawił pozwanemu w dniu 21.11.2012r. fakturę VAT nr (...) na kwotę 2.214,62 zł z terminem płatności do dnia 21.12.2012r.

Wszystkie faktury powód wysłał do pozwanego, który zaksięgował jedynie fakturę VAT nr (...) na kwotę 14.510,93 zł.

Pismem z dnia 16.04.2013r. pozwany wypowiedział powodowi z dniem 16.04.2013r. umowę udzieloną na podstawie zlecenia nr(...)z dnia 13.06.2012r.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu wyrokiem z dnia 18.11.2014r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 14.510,93 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 01.12.2012r. (pkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II) i zniósł wzajemnie koszty procesu (pkt III).

Uzasadniając wyrok, w rozważaniach prawnych, sąd stwierdził, że roszczenie powoda jest częściowo zasadne. Okoliczność, że powód wynajmował pozwanemu koparko-ładowarkę została wykazana w procesie zeznaniami świadków D. M. i A. K., a ponadto pozwany na rozprawie w dniu 08.08.2014r. przyznał, że zaksięgował fakturę VAT nr (...) na kwotę 14.510,93 zł. Zdaniem Sądu składając oświadczenie tej treści uznał tym samym powództwo w zakresie w/w kwoty.

Jednocześnie, w ocenie sądu powód nie wykazał, aby wykonał na rzecz pozwanego jakiegokolwiek inne usługi, tj. wynajmu samochodu – busa, lub usługi transportowe. Dowodem na tą okoliczność nie mogą być protokoły wykonania usług zalegające w aktach sprawy na k. 78-82. Powód nie złożył tych protokołów już w pozwie, a w toku postępowania dowodowego nie złożył oryginałów tych dokumentów, także wobec wątpliwości pozwanego co do ich autentyczności i okoliczności w jakich zostały one wystawione. W ocenie Sądu, protokoły wykonania usług powód powinien złożyć przy pozwie, stanowią one bowiem kluczowy dokument wykazujący wykonanie usług. W toku procesu powód pomimo deklaracji nie złożył oryginałów tych dokumentów co poddaje pod wątpliwość istnienie ich oryginałów, a tym samym i fakt poświadczenia „ za zgodność” z oryginałem kopii tych dokumentów. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia w przedmiocie należności głównej sąd wskazał art. 750 kc, odnośnie odsetek art. 481 § 1 i 2 zdanie pierwsze kc. O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc.

Apelację od tego wyroku wniosły obie strony postępowania.

Powód zaskarżył wyrok w zakresie pkt II i III zarzucając Sądowi Rejonowemu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj. przepisu art. 217 § 2 i 3 kpc w związku z art. 227 kpc, poprzez pominięcie zgłoszonego przez powoda w piśmie z dnia 03.01.2014r. wniosku dowodowego o przeprowadzenia dowodu z dokumentów księgowych pozwanego, w sytuacji gdy wniosek ten nie zmierzał do wydłużenia postępowania i był odpowiedzią na oświadczenie pozwanego zawarte w sprzeciwie do której udzielenia powód został zobowiązany przez sąd,
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 328 § 2 kpc poprzez zaniechanie wskazania dokładnej podstawy pominięcia przez sąd zgłoszonego przez powoda wniosku dowodowego o którym mowa w pkt 1, tj. zaniechanie wskazania który spośród przepisów art. 217 kpc stanowił dla sądu podstawę pominięcia zgłoszonego wniosku dowodowego,
3. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 kpc polegające na dokonaniu oceny dowodów w sposób niewszechstronny, tj. z pominięciem dowodów z dokumentów stanowiących załączniki dołączone do pisma procesowego powoda z dnia 04.08.2014r. w postaci protokołów wykonania usług,
4. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 i 2 kpc polegające na dokonaniu oceny dowodów w sposób sprzeczny z regułami doświadczenia życiowego i zasadami logicznego rozumowania poprzez uznanie, że zaniechanie pozwanego w wykonaniu wezwania Przewodniczącego do odniesienia się do treści oświadczenia, wniosków powoda zawartych w jego piśmie z dnia 03.01.2014r. nie było przyznaniem przez pozwanego faktów,
5. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 224 § 1 kpc w związku z art. 227 kpc poprzez zamknięcie rozprawy bez przeprowadzenia dowodów mających istotne znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. bez przeprowadzenia dowodów z dokumentów księgowych pozwanego.

Wskazując na powyższe podstawy zaskarżenia powód domagał się zmiany wyroku w zaskarżonej części i uwzględnienia powództwa zgodnie z żądaniem pozwu, ewentualnie uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy w tym zakresie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwany wniósł apelację co do pkt I wyroku, zarzucając Sądowi Rejonowemu:

1. przekroczenie granic swobodnej oceny materiału dowodowego poprzez bezkrytyczną i oderwaną od innych dowodów i okoliczności ocenę zeznań świadka A. K. i w konsekwencji przyjęcie, że z zeznań tego świadka wynika wykonanie usług przez powoda w miesiącu październiku 2012r., tak co do zasady jak i wysokości roszczenia,
2. sprzeczność ustaleń sądu że zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym poprzez ustalenie, że świadek D. M. potwierdza świadczenie usług przez powoda w miesiącu październiku 2012r., podczas, gdy świadek ten okoliczności tych nie potwierdza,
3. przekroczenie granic swobodnej oceny materiału dowodowego, poprzez bezkrytyczną i oderwaną od innych dowodów i okoliczności i w konsekwencji błędna ocenę zachowania pozwanego, tj. uznanie przez sąd że przyjęcie przez pozwanego faktury VAT stanowi uznanie długu, podczas gdy wystawienie przez powoda faktury o nr (...) nastąpiło bez jakiegokolwiek dowodu wykonania tej usługi,
4. naruszenie prawa materialnego poprzez pominięcie przy ocenie wykonania świadczenia powoda zawodowego charakteru działalności powoda, oraz wynikającego z tego tytułu obowiązku wyższej staranności, uwzględniającej zawodowy charakter działania powoda także w sferze tworzenia, gromadzenia i przechowywania dokumentacji związanej z wykonaniem umowy,
5. naruszenie prawa materialnego poprzez uznanie przez sąd, że przyjęcie przez pozwanego faktury VAT wystawionej przez powoda bez podstawy prawnej oraz bez dowodu spełnienia świadczenia niepieniężnego stanowi uznanie długu.

Wskazując na powyższe podstawy zaskarżenia pozwany domagał się zmiany wyroku i oddalenia powództwa w całości. Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotowe apelacje uznał, iż zasadna jest apelacja powoda, który zaskarżył wyrok co pkt II i III, z następujących przyczyn.

Nie budzi wątpliwości fakt, że powód na poparcie dochodzonego roszczenia do pozwu przedłożył wystawione przez siebie faktury za wykonane usługi, które zostały doręczone pozwanemu. Przed wytoczeniem powództwa do pozwanego zostało skierowane wezwanie do zapłaty nadane u operatora pocztowego w dniu 16.04.2013r. Na tym etapie postępowania, w ocenie Sądu Okręgowego, powód nie miał obowiązku przedkładania żadnych innych dowodów świadczących o wykonaniu usługi.

Pozwany w sprzecznie od nakazu zapłaty nie twierdził nawet, aby faktury i wezwanie do zapłaty nie zostały mu doręczone. Tym samym skoro pozwany nie kwestionował powyższych okoliczności dla powoda pozostała otwarta możliwość do przedłożenia dalszych dowodów celem wykazania zasadności roszczenia – zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 kc. Stanowisko pozwanego jest co najmniej niekonsekwentne, albowiem z jednej strony zarzucił w sprzecznie, że powód nie przedstawił żadnego dokumentu potwierdzającego faktu zawarcia stosunku prawnego pomiędzy stronami, ale z drugiej strony w piśmie z dnia 16.04.2013r. wypowiedział z tym dniem powodowi umowę udzieloną na podstawie zlecenia załączonego do pozwu. Ponadto pełnomocnik pozwanego na rozprawie w dniu 08.08.2014r. odbytej przed Sądem Rejonowym w Tarnobrzegu złożył oświadczenie, że Spółka zaksięgowała fakturę VAT nr (...).

Zgodnie z treścią art. 503 § 1 kpc pozwany wnosząc sprzeciw był zobligowany, iż na tym etapie, podnieść wszelkie zarzuty i twierdzenia oraz przedstawić właściwe dowody na ich poparcie. Tymczasem, jak wynika ze sprzeciwu zalegającego w aktach sprawy, pozwany nie podnosił również i tego, że nie zostały mu doręczone protokoły (raporty) wykonania usług. Podnosił jedynie, że powód oprócz faktur nie przedstawił żadnego innego dowodu na poparcie

roszczenia. Nie jest to jednak tożsame. Powód miał bowiem obowiązek przedłożenia raportów pracy wraz z fakturami do zamawiającego.

Zgodzić się należy że stanowiskiem pozwanego co do tego, iż załączony do pozwu dowód w postaci zlecenia z dnia 13.06.2012r. nr (...) nie może stanowić dowodu na okoliczność skutecznego zawarcia przez strony umowy, skoro nie tylko, że nie został podpisany przez przyjmującego zamówienie czyli powoda, ale nawet składającego zamówienie – pozwanego. Nie oznacza to jednak, że strony nie zawarły umowy o świadczenie usług. Przeprowadzone postępowanie dowodowe, zdaniem Sądu Okręgowego, daje podstawę do uznania, że do zawarcia takich umów dochodziło każdorazowo poprzez czynności dokonane. Fakt wykonania usług zarówno koparko-ładowarką jak i wynajęcia samochodu był potwierdzany każdorazowo imienną pieczętką i podpisem kierownika robót D. M. lub W. Ż. (k. 77-82). Również dokonując oceny zeznań świadka D. M., w ocenie Sądu Okręgowego, nie może budzić wątpliwości ani fakt wykonywania usług przez powoda, ani fakt potwierdzania tych usług przez w/w świadka.

Reasumując, Sąd Okręgowy dokonał odmiennej – niż uczynił to Sąd I instancji – oceny materiału dowodowego w postaci zalegających w aktach sprawy dowodów - raportów pracy oraz zeznań świadka D. M., dochodząc ostatecznie do wniosku, że są to dowody wystarczające do przyjęcia zasadności roszczenia powoda w całości. Dodać w tym miejscu należy, iż oryginały w/w raportów zostały łącznie z fakturami wysłane do pozwanego (pozwany nie kwestionował w sprzecznie by je otrzymał) co oznacza, że w posiadaniu powoda mogły być co najwyżej oryginały kopie tych dokumentów.

Biorąc pod uwagę zeznania świadka D. M. i fakt, że przedłożone do akt sprawy kserokopie zostały potwierdzone „za zgodność” przez pełnomocnika procesowego powoda, zgodnie z wymogami wynikającymi z ustawy o radcach prawnych, Sąd Odwoławczy uznał, iż spełniają one wymóg dowodu w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Uznając apelację powoda za zasadną, Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 28.033,60 zł z ustawowymi odsetkami od dat i kwot zgodnie z żądaniem pozwu (pkt 1.I) na podstawie art. 734 §1 kc, w zw. z art. 750 kc i art. 481 § 1 kc. O kosztach postępowania za obie instancje orzeczono w pkt II i 2, na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc oraz art. 108 § 1 kpc.

Odnośnie apelacji pozwanego w zakresie dotyczącym pkt I wyroku, Sąd Okręgowy uznał ją za bezzasadną, a jako taką oddalił na podstawie art. 385 kpc. Zadaniem Sądu Okręgowego, wbrew zarzutom skarżącego, Sąd I instancji dokonując oceny materiału dowodowego, w tym szczególnie zeznań świadków A. K. i D. M. działał w granicach wyznaczonych treścią art. 233 § 1 kpc. Nie jest wystarczające podnoszenie przez stronę zarzutu co do naruszenia w/w przepisu, lecz winna ona wykazać brak logicznego rozumowania po stronie sądu, lub sprzeczność dokonanej oceny z pozostałym materiałem dowodowym. W niniejszej sprawie pozwany skutecznie powyższego nie wykazał. Dodać również należy, iż podmiot funkcjonujący w obrocie gospodarczym czyniąc zarzuty swojemu przeciwnikowi procesowemu w zakresie dotyczącym konieczności zachowania wyższej staranności w sferze tworzenia gromadzenia i przechowywania dokumentacji związanej z wykonaniem umowy, nie powinien zapominać również i o tym, że takie same obowiązki spoczywają także na nim. Nie można uznać za logiczne takie zachowanie przedsiębiorcy, który z jednej strony we własnej księgowości dokonuje zaksięgowania dokumentu rozliczeniowego jakim jest faktura (nie wykazuje, żeby dokonał weryfikacji tej czynności), a w trakcie procesu sądowego podnosi, że określona usługa nie została przez jego kontrahenta wykonana. Ponadto, dokonując czynności polegającej na złożeniu określonego zamówienia czy też zlecenia zasadą w obrocie gospodarczym jest, że jest ono podpisywane przez osoby do tego upoważniane. Pozwany reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika zarzuca apelacji Sądowi I instancji naruszenie przepisów prawa materialnego, jednakże nie wskazuje które z tych przepisów zostały naruszone, co uniemożliwia Sądowi Okręgowemu szczegółowe odniesienie się do podnoszonych kwestii. Generalnie stwierdzić należy iż stanowisko zaprezentowane przez pozwanego w apelacji stanowi jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami dokonanymi przez Sąd Rejonowy w zakresie odnoszącym się do zaskarżonej części wyroku i w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie znajduje żadnego uzasadnienia.